

Barne- og likestillingsdepartementet
Att: Hilde Merethe Berg

Det vises til brev fra Barne- og likestillingsdepartementet om høring av forslag til endringer i markedsføringslovens håndhevingsregler.

Energi Norge er en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for norsk fornybarnæring. Energi Norge representerer ca. 280 bedrifter som produserer, transporterer og selger strøm og varme. Medlemsbedriftene står for 99 prosent av kraftproduksjonen og dekker 90 prosent av nettkundene i Norge, og medlemmene leverer strøm til 95 % av strømkundene. Fornybarnæringen jobber for bedre klima, sikker strømforsyning og grønn vekst.

Generelt om strømmarkedet

Strømmarkedet er et gjennomregulert marked underlagt et mangfold av lovverk som forvaltes av flere organer.

Overordnet sektorregelverk, som eksempelvis Energiloven, forvaltes av Olje- og energidepartementet (OED). Underliggende etat Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) fungerer som tilsynsmyndighet, og flere forskrifter berører forbrukerens rettigheter og forpliktelser. NVE er også overlatt deler av detaljreguleringen for konkurransen i markedet ref. forskrift om prisportal. I tillegg til NVE fungerer Konkurransetilsynet som et kontrollorgan. NVE fungerer som konsesjonsmyndighet for både nettselskaper og kraftleverandører og tildeler aktørene omsetningskonsesjon. NVE er tildelt sanksjonsmidler. På flere områder har forbruker klagerett til NVE.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) forvalter flere forskrifter som berører både aktør og forbruker gjennom krav til elektrisk utstyr og elektriske anlegg. Det lokale eltilsyn (DLE) fungerer som kontrollorgan og kan gi pålegg. Forbrukernes målere må i tillegg tilfredsstillende krav som Justervesenet forvalter.

Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) gjennom Forbrukerkjøpsloven og Forbrukerrådet (FR), er organer med stor innflytelse på sektoren og forbrukerens rettigheter. Gjennom avtale mellom Energi Norge og FR er det opprettet en klagenemnd for forbrukere. Nemndas regelverk er nylig endret som følge av ny lovgivning for nemnder. Ny nemndsstruktur er et resultat av lovverk fastsatt i EU. Medlemskap i nemnda er obligatorisk for aktørene i strømmarkedet. "License to operate" er omsetningskonsesjon, og den tildeles av NVE. Forbrukers klagerett til Elklagenemnda er tildels overlappende med klageretten til NVE. Forbrukerrådet forvalter i tillegg Forbrukerportalen.

Forbrukerombudet (FO) fører tilsyn med selskapenes markedsføring, herunder de kontraktsvilkår kraftleverandører opererer med. Her har også Markedsrådet en sentral rolle. Gjennom avtale mellom Energi Norge og FO er det utarbeidet standardavtaler for forbrukere både når det gjelder nettilknytning, nettleie og levering av kraft. Vilkårene er et sentralt regelverk i vurdering av forbrukernes klager på nettselskap eller kraftleverandør i Elklagenemnda.

Innen EU skjer det en betydelig utvikling innen forbrukerrettsområdet. Dette fører pga EØS-avtalen til relativt hyppige endringer i norsk lovverk som også får følger for norske forbrukere. Endringene følges til

dels opp av OED/ NVE eller BLD/forbrukerorganene avhengig av hvilken sektormyndighet som har det nasjonale sektoransvar. Ansvarsfordelingen er forskjellig fra land til land. Mens norsk forbrukerlovgivning også omfatter strømmarkedet, er dette i flere tilfeller unntatt i EU. Som det fremgår av denne oversikten, er det et omfattende byråkrati som regulerer strømmarkedet og forbrukernes rettigheter og plikter. Faren for overlappende regulering er stor, og risikoen for at løsningene ikke er tilstrekkelig kostnadseffektive, er til stede. Det samme gjelder økte og unødvendige kostnader for både aktør og forbruker.

Dette er forhold som må vurderes nøye når det foreslås endringer i lovgivning som berører strømmarkedet generelt, herunder også endringer i markedsføringslovens håndhevingsregler som er tema for denne høringen.

Vurderinger

Energi Norge er positiv til at det etableres regler og rammer for strømmarkedet som gjør dette til et enda tryggere marked for forbrukerne. En viktig driver i alle markeder er aktørenes kommunikasjon med kundene. Videre ligger det i et markeds egenart at kunder skal kunne velge mellom ulike aktører og løsninger. Dette er viktig for en velfungerende konkurranse i strømmarkedet som reguleres av NVE. Et tilsyn for å overvåke aktørenes markedsføring og avtalepraksis spesielt må koordineres med sektortilsynet NVE. Under henvisning til beskrivelsen over av markedets reguleringer mener vi sektordirektoratet NVE ivaretar noen av de samme hensyn som forslaget om etablering av et nytt tilsyn vil dekke. NVE har utover mulighet for gebyrer i alvorlige tilfeller også mulighet til å vurdere aktørenes konsesjon ved brudd på lover. Det er et meget sterkt virkemiddel som ikke nødvendigvis finnes i alle andre forbrukermarkeder og som kan tale for et redusert behov for styrkede sanksjonsmuligheter. Uansett er det viktig at de myndigheter som fører tilsyn, opptrer koordinert slik at aktørene i strømmarkedet opplever rammebetingelsene som forutsigbare, tydelige og bidrar til et attraktivt marked uten dublering av administrativ oppfølging.

Forslaget om endringer i saksgang og behandling i Markedsrådets synes vi bør vurderes nærmere. Vi ser at hensikten er forenkling, og vi spør om hensyn til balansert og bred vurdering av saken i et domstollignende organ er tilstrekkelig ivare tatt. Departementet sier selv i sitt høringsnotat at gjeldende ordning har visse fordeler og eksemplifiserer med forklaring av nettbaserte kjøpsmodeller. Vi deler departementets syn på at det er svært viktig at Markedsrådet, som kan ilegge høye bøter, baserer sine avgjørelser på så riktige opplysninger som mulig. Det åpnes for at Markedsrådet kan gjennomføre muntlig behandling av saken. Avgjørelsen om det er tillagt lederen i rådet. Det burde derfor fremgå av loven hvilke krav som stilles til prosessen som leder skal gjennomføre før muntlig behandling utelukkes. Vi anbefaler derfor at konsekvensene for aktørene vurderes på påny. Det er spesielt viktig sett i lys av at NVE i alvorlige tilfeller uansett kan vurdere saker opp mot aktørenes konsesjonsvilkår om kundene direkte eller Forbrukerombudet gjør henvendelser om det. Det finnes eksempler på at slikt samspill på myndighetsnivå har vært virksomt.

Oppsummert.

Klargjøring av rollene til Forbrukerombudet og Forbrukerrådet er positivt. Det nye tilsynets rolle bør skje koordinert med andre tilsynsfunksjoner i strømmarkedet slik at markedet oppleves som forutsigbart og attraktivt for aktørene. Endringer i Markedsrådets saksgang og sammensetning bør revurderes i lys av at NVEs til dels overlappende tilsynsrolle allerede har tildelt sterke sanksjonsmidler. Energi Norge ser frem til godt samarbeid i saken.

Vennlig hilsen

Energi Norge

Einar Westre

Direktør Nett og Marked

Ole Haugen

Næringspolitisk rådgiver